Tisdag, 7 juni 2022

P9_TA(2022)0225

EU:s öar och sammanhållningspolitiken

Europaparlamentets resolution av den 7 juni 2022 om EU:s öar och sammanhållningspolitiken: den aktuella situationen och framtida utmaningar (2021/2079(INI))

(2022/C 493/04)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av artiklarna 174, 175 och 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden [1],

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning [2],

— med beaktande av slutförklaringen av den 15 april 2021 från den 40:e årliga generalförsamlingen för öarnas kommission vid konferensen för perifera kustregioner i Europa (CPMR),

— med beaktande av det sjunde miljöhandlingsprogrammet och de begrepp som anges i detta,

— med beaktande av rådets slutsatser av den 16 oktober 2020 om Europeiska unionens strategi för biologisk mångfald för 2030,

— med beaktande av studien från utskottet för regional utveckling ”Islands of the European Union: State of play and future challenges” (Europeiska unionens öar: den aktuella situationen och framtida utmaningar) (mars 2021),

— med beaktande av studien från utskottet för regional utveckling ”Cohesion Policy and Climate Change” (sammanhållningspolitiken och klimatförändringarna) (mars 2021),

— med beaktande av återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU,

— med beaktande av slutdeklarationen från den tjugosjätte konferensen för regionpresidenterna i de yttersta randområdena, vilken undertecknades i Ponta Delgada den 18 november 2021,

— med beaktande av Regionkommitténs yttrande av den 10 december 2020 över kommissionens rapport om genomförandet av det förnyade strategiska partnerskapet med EU:s yttersta randområden [3],

— med beaktande av rådets överenskommelse av den 7 december 2021 om att uppdatera EU:s regler för momssatser,

— med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2021 om översynen av Europeiska unionens solidaritetsfond [4],

---

[1] EUT L 231, 30.6.2021, s. 60.
[2] EUT L 231, 30.6.2021, s. 1.
[3] EUT C 37, 2.2.2021, s. 57.
[4] EUT C 15, 12.1.2022, s. 2.

— med beaktande av sin resolution av den 17 april 2018 om starkare ekonomisk, social och territoriell sammanhållning i Europeiska unionen: Europeiska kommissionens sjunde rapport ([5]),

— med beaktande av sin resolution av den 17 april 2020 om en samordnad EU-insats mot covid-19-pandemin och dess konsekvenser ([6]),

— med beaktande av sin resolution av den 15 januari 2020 om den europeiska gröna given ([7]),

— med beaktande av sin resolution av den 14 september 2021 mot ett starkare partnerskap med EU:s yttersta randområden ([8]),

— med beaktande av sin resolution av den 28 november 2019 om klimat- och miljönödläget ([9]),

— med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

— med beaktande av yttrandena från utskottet för sysselsättning och sociala frågor och utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling,

— med beaktande av yttrandet från Europeiska regionkommittén av den 14 oktober 2020 om ett hållbart utnyttjande av naturresurserna på öarna i Medelhavet,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för regional utveckling (A9-0144/2022), och av följande skäl:

A. EU:s öregioner beräknas ha mer än 20 000 000 invånare (4,6 % av EU:s totala befolkning). Den europeiska öbefolkningen är utspridd över cirka 2 400 öar som tillhör 13 medlemsstater.

B. De europeiska öar som har ett betydande antal strukturella problem klassificeras redan i stor utsträckning som gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (Nuts) 2- eller Nuts 3-regioner.

C. Öar lider ofta av en kombination av flera och permanenta naturliga nackdelar, såsom ringa storlek, huvudsakligen låg befolkningstäthet, demografiska utmaningar såsom demografiskt tryck under vissa tider på året, små marknader, dubbel ökaraktär (öar och skärgård), besvärliga terrängförhållanden som i hög grad liknar bergsregioner, beroende av sjö- och lufttransporter samt beroende av ett litet antal produkter.

D. De demografiska förändringarna påverkar inte alla länder och regioner på samma sätt, utan har allvarligare konsekvenser för regioner som redan ligger efter, och förvärrar redan befintlig territoriell och social ojämlikhet. Landsbygden, avlägsna områden och de yttersta randområdena, inbegripet öar, påverkas mest av avfolkningen; det är främst unga människor och kvinnor som flyttar från dessa områden, vilket medför att en ökande andel äldre människor bor där och kan öka risken för social isolering.

E. Öarnas särdrag erkänns i artikel 174 i EUF-fördraget, och den konkreta tillämpningen av denna artikel med särskild hänsyn till EU:s öterritorier saknas fortfarande. Dessa särdrag bör beaktas i EU:s politik, särskilt genom att man utarbetar en särskild strategi, en europeisk handlingsplan och en öpolitisk agenda med tydligt definierade prioriteringar för åtgärder.

F. Öregionerna är alla jämförelsevis mindre utvecklade än fastlandsregionerna i den medlemsstat de tillhör, och de har en lägre BNP per capita.

G. Tre EU-medlemsstater är öar.

([5]) EUT C 390, 18.11.2019, s. 53.
([6]) EUT C 316, 6.8.2021, s. 2.
([7]) EUT C 270, 7.7.2021, s. 2.
([8]) EUT C 117, 11.3.2022, s. 18.
([9]) EUT C 232, 16.6.2021, s. 28.

H. Öars fysiska frånkoppling och deras avlägsenhet från fastlandet medför ytterligare begränsningar, särskilt när det gäller arbetsmarknaden, transportförbindelser och rörlighet, importen av råvaror och konsumentprodukter, öprodukternas tillträde till angränsande externa marknader, utbildning, hälso- och sjukvård, ekonomisk verksamhet, tillgången till vatten och sanitet, energiförsörjning och avfallshanteringsanläggningar. Denna geografiska frånkoppling gör det betydligt svårare för dessa områden att genomgå en grön omställning till en klimatneutral ekonomi.

I. Lika tillgång till högkvalitativ och inkluderande kompetensutveckling, kompetenshöjning och omskolningsåtgärder samt information om kompetensresurser, rådgivning, utbildning och yrkesutbildning för alla människor, inbegripet människor som bor i glesbefolkade och avfolkade områden på landsbygden och i avlägsna områden och på öar, är avgörande för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft.

J. Enligt artikel 349 i EUF-fördraget ska EU avseende de yttersta randområdena, som till största delen består av öar, anta specifika åtgärder för att fastställa villkoren för hur EU:s gemensamma politik ska tillämpas beträffande dessa områden, särskilt i fråga om tull- och handelspolitik, skattepolitik, frizoner, jordbruks- och fiskepolitik, villkor för leverans av råvaror och viktiga konsumtionsvaror, statligt stöd samt villkor för tillgång till strukturfonder och övergripande unionsprogram. Specifika åtgärder på alla dessa områden bidrar till att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i EU.

K. Under covid-19-pandemin har säsongsarbetare och utstationerade arbetstagare ofta saknat grundläggande hälso- och sjukvård, anständig inkvartering, personlig skyddsutrustning och adekvat information. De har ofta endast haft otillräcklig tillgång eller ingen tillgång alls till sociala trygghetssystem i värdmedlemsstaterna, bland annat sjukersättning och system för korttidsarbetslöshet. Arbetstagarnas rörlighet är starkt beroende av tillgängliga transportmedel, och arbetstagare från öar och unionens yttersta randområden påverkas särskilt.

L. De långsiktiga sociala, ekonomiska, miljömässiga och kulturella konsekvenserna av covid-19-krisen för EU:s öterritorier är särskilt oroande, och den europeiska återhämtningen måste omfatta öarna och får inte leda till ytterligare regionala skillnader. Covid-19-krisen har visat att öekonomierna är mycket sårbara för sådana händelser.

M. Öarnas ofta höga arbetslöshetssiffror, som i allmänhet är högre än på fastlandet, har avsevärt förvärrats av covid-19-krisen och drabbar särskilt unga människor.

N. Öar och yttersta randområden står i frontlinjen för klimatförändringarna och påverkas av stigande havsnivåer och kusterosion, uppvärmning och försurning av hav och oceaner samt den ökade frekvensen av och våldet i samband med naturkatastrofer såsom cykloner, vulkanutbrott, skogsbränder och stormar, översvämningar, torka och problem med ökenspridning, som kan få negativa effekter på jordbruket och livsmedelsförsörjningen och orsaka många olika typer av ekonomiska, sociala och miljömässiga skador. De kan vara utmärkta laboratorier för olika ekologiska övergångsprocesser, och flera av dessa strävar efter energioberoende genom förnybara energikällor.

O. Öarna har många fördelar som måste utnyttjas bättre.

P. Öarna har en exceptionell rikedom när det gäller biologisk mångfald och ekosystem. Ekosystemen på öar är särskilt hotade av klimatförändringarnas effekter och måste skyddas.

Q. På många öar hamnar inlandsområdena efter kustområdena i fråga om ekonomisk utveckling och tillgång till tjänster.

R. Öarnas jordbruksföretag, varav de flesta är små, hämmas av sitt avlägsna läge, ökaraktär och miljöförhållanden, beroendet av energi från fastlandet, en begränsad mångfald i produktionen på grund av lokala förhållanden och klimatförhållanden, ett stort beroende av lokala marknader, klimatkrisen, miljöförstörelsen, förlusten av biologisk mångfald och bristen på grundläggande infrastruktur såsom vägar, vattenförsörjning och avfallshantering samt digital infrastruktur och hälso- och sjukvårdsinfrastruktur. Dessa strukturella svårigheter förvärras ofta på grund av avsaknaden av fullt utvecklade tjänster av allmänt intresse.

S. Öar, i synnerhet de yttersta randområdena, är mycket sårbara för socioekonomiska kriser liksom för naturkatastrofer, såsom extrema väderhändelser och vulkanisk aktivitet. På grund av sitt geografiskt isolerade läge och svårigheterna att få tillgång till grundläggande förnödenheter från fastlandet, såsom bränsle eller vatten, drabbas öar hårdare av sådana fenomen som covid-19-pandemin, som ger upphov till särskilda svårigheter för jordbrukarna. Öområdena i unionen står för 80 procent av Europas mångfald, är hemvist för många av Europas endemiska arter och kan fungera som tillflyktsort för utrotningshotade arter, samtidigt som de utgör viktiga övervintringsområden, mellanstationer eller flaskhalsar för flyttfåglar, däggdjur och ryggradslösa djur, och de rår därtill om landskaps- och miljövärden som kräver särskilt skydd.

T. En betydande del av öarnas socioekonomiska utveckling bygger på sektorer som till sin natur är säsongsmässiga, vilket är fallet för jordbruk och turism. Jordbrukare i öregioner lider särskilt av minskad konkurrenskraft, på grund av att de måste stå för höga transportkostnader och inte kan dra nytta av stordriftsfördelar, eftersom marken är en knapp resurs på många öar. Öarna i EU kommer att bli tvungna att rätta sig efter från jord till bord-strategin som en viktig del av den europeiska gröna given för kunna utveckla rättvisa, sunda och miljövänliga livsmedelssystem. Det finns risk för att dessa regioner hamnar i avsevärt underläge på grund av konkurrens från tredjeländer, som ofta inte följer samma normer i fråga om miljö- och livsmedelssäkerhet och som har mycket lägre arbetskostnader.

U. Effekterna av från jord till bord-strategin på EU:s jordbruksproduktion kan få allvarliga konsekvenser i dessa regioner på grund av deras svaga konkurrenskraft gentemot import från utlandet och de utmaningar som de står inför när det gäller diversifieringen av deras produktion.

V. Öarnas biologiska mångfald till havs och på land är till stor del endemisk och därför mer sårbar. Förorening av hav och kuster, liksom överfiske och olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, som har en ökad inverkan på miljön på öarna, med mycket allvarliga konsekvenser för sysselsättningen, det småskaliga fisket och lokalsamhällena, kan vara en källa till oro för öarna.

W. De yttersta randområdena och öarna har potential inom viktiga strategiska områden för en hållbar framtid för Europa, såsom ren energi, biologisk mångfald och ekoturism.

Särdragen hos Europeiska unionens öars

1. Europaparlamentet erkänner ökaraktären som en permanent strukturell nackdel. Parlamentet konstaterar att det därför krävs inkluderande strategier för att öarna ska kunna möta de utmaningar och övervinna de hinder som ökaraktären medför.

2. Europaparlamentet påminner om att artikel 174 i EUF-fördraget föreskriver att unionen ska ta särskild hänsyn till europeiska öar.

3. Europaparlamentet understryker att även om de europeiska öarna ställs inför gemensamma utmaningar så har de olika geografiska särdrag och olika institutionella strukturer, vilket innebär att det är synnerligen viktigt att anta flexibla lösningar som beaktar dessa särdrag.

4. Europaparlamentet beklagar unionens brist på vision för de europeiska öarna och efterlyser en europeisk vision för öar och ett utnyttjande av öarnas styrkor.

5. Europaparlamentet påpekar att det i artikel 349 i EUF-fördraget också anges att ökaraktär är en av de faktorer som hämmar utvecklingen i de nio yttersta randområdena och en av de faktorer som förvärrar deras strukturellt bräckliga sociala och ekonomiska situation. Parlamentet påminner om att det i artikel 349 i EUF-fördraget föreskrivs särskilda åtgärder för dessa yttersta randområden. Europaparlamentet efterlyser att en specifik reglering inrättas för de yttersta randområdena om den gemensamma organisationen av marknaden, för att ta hänsyn till områdenas miljömässiga, geografiska och sociala särdrag i enlighet med artikel 349 i EUF-fördraget.

6. Europaparlamentet betonar att de europeiska öarnas BNP och utvecklingsnivå ligger under EU-genomsnittet och under genomsnittet för de länder som de tillhör.

7. Europaparlamentet betonar att en av de största nackdelarna för öarna är deras geomorfologiska och naturbetingade förhållanden. Parlamentet konstaterar att öarna i allmänhet har dubbla eller trefaldiga naturbetingade nackdelar, nämligen ökaraktär, bergig terräng och deras belägenhet i en skärgård.

8. Europaparlamentet påminner om att ökaraktären skapar strukturella problem när det gäller beroendet av sjö- och lufttransporter, som är en offentlig tjänst som en europeisk öbefolkning är beroende av i sitt dagliga liv, med extra kostnader för import och export av varor, råvaror, däribland energiprodukter och konsumentprodukter, samt för passagerartransporter.

9. Europaparlamentet betonar att för ögruppers del ökar dessa svårigheter på grund av den dubbla och ibland trefaldiga ökaraktären.

10. Europaparlamentet betonar öars underskott med hänsyn till befolkning, råvaror och resurser av alla slag, och påminner om att på många öar är tillgången till dricksvatten och sanitet, särskilt för hushåll, av central betydelse för människors liv och för jordbrukets utveckling, energiproduktion, öns hållbarhet och turismmöjligheter.

11. Europaparlamentet betonar att den isolering som ökaraktären medför innebär ett beroende av marknaderna på fastlandet och kontinenten och ökar kostnaderna för vissa tjänster, såsom avfallshantering och vissa varor, särskilt för små och avlägset belägna öar som i hög grad är beroende av importer.

12. Europaparlamentet betonar att öekonomierna är inriktade på primärsektorn och tjänstesektorn och att överspecialiseringen försvagar den ekonomiska strukturen genom att göra den mer sårbar för konjunkturavmattningar och för kriser. Parlamentet är bekymrat över den långsiktiga utveckling som på många öar inom EU kan leda till en ekonomi som endast grundar sig på turism, vilket leder till säsongskänsligheter såsom skillnader i ekonomiska resurser mellan hög- och lågsäsong. Parlamentet betonar därför behovet av att diversifiera öarnas ekonomi genom att stärka deras sekundära sektorer för att uppnå en god balans och en diversifierad arbetsmarknad.

13. Europaparlamentet noterar med oro de aktuella och långsiktiga effekterna av covid-19-pandemin, som förvärrar en redan svår situation för EU:s öar på många områden. Parlamentet noterar med oro att försämrad psykisk hälsa till följd av isoleringen och de begränsade valmöjligheterna i öområden i stor utsträckning bidrar till otrygghet.

14. Europaparlamentet betonar att konsekvenserna av covid-19-krisen är ännu större på flera öar och i de yttersta randområdena än på fastlandet, vilket framgår av de stigande priserna på sjöfrakt, och att de ytterligare förvärrar de strukturella sociala och ekonomiska svårigheter som präglar dessa regioner. Parlamentet noterar att de nuvarande prisökningarna endast kommer att förstärka dessa svårigheter.

15. Europaparlamentet påminner medlemsstaterna om att faciliteten för återhämtning och resiliens bör syfta till att minska skillnaderna mellan öarnas och de yttersta randområdenas ekonomiska, sociala och territoriella utveckling och de mest utvecklade regionernas motsvarande utveckling. Parlamentet uppmanar kommissionen att, när den lägger fram granskningsrapporten för Europaparlamentet, rapportera om efterlevnaden av denna bestämmelse i de nationella återhämtningsplanerna.

Utmaningar för de europeiska öarna

Klimatförändringar och biologisk mångfald

16. Europaparlamentet betonar att den biologiska mångfalden på öar kännetecknas av unika biogeografiska, fylogenetiska och funktionella egenskaper, att en betydande del av världens biologiska mångfald finns på öar och att öar hyser stora samlingsplatser för viktiga häckande arter, men att de också har upplevt en oproportionerlig förlust av biologisk mångfald. Parlamentet betonar att det behövs riktade regionala strategier och åtgärder, såsom bättre samordnat tekniskt

stöd för att skydda och återställa öarnas unika biologiska mångfald och bevara deras knappa naturresurser, såsom mark och vatten, för att skydda öarnas jordbruksproduktivitet, särskilt när det gäller hållbara traditionella produkter, och trygga människors försörjningsmöjligheter, samtidigt som de bidrar till uppnåendet av målen i den europeiska gröna given. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stärka sitt stöd till jordbrukare som tillämpar metoder som gynnar den biologiska mångfalden, bl.a. genom högre finansierings- och medfinansieringsnivåer.

17. Europaparlamentet betonar att många öar har en sårbar miljö och en endemisk biologisk mångfald till havs och på land, och att utvecklingen av turismen, särskilt på vissa öar i Medelhavet, ytterligare ökar den antropogena belastningen på den biologiska mångfalden.

18. Europaparlamentet efterlyser en målinriktad, hållbar och effektiv regionalpolitik och regionala åtgärder för öar, vilka syftar till att stärka deras förmåga att skydda och återställa sin unika biologiska mångfald, främja en blå ekonomi inriktad på hållbar turism och hållbart fiske och stödja havsbottenforskning. Parlamentet uppmanar kommissionen att bedöma klimatförändringarnas inverkan på öarna.

19. Europaparlamentet påminner om att öarna är mest utsatta för följderna av klimatförändringarna, i synnerhet stigande havsnivåer, uppvärmningen och försurningen av hav och oceaner, de allt torrare markförhållandena samt det ökande antalet naturkatastrofer.

20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att undersöka behovet av att förbättra Europeiska unionens solidaritetsfond i syfte att anpassa den till nya förhållanden och hot, såsom naturkatastrofer och följder av klimatförändringarna, för att på ett mer realistiskt sätt kunna hantera konsekvenserna av sådana fenomen.

21. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att snabbt ta itu med den viktiga anpassningen av de befintliga krismekanismerna för att hantera de allt svårare naturkatastroferna, såsom vulkanutbrottet på ön La Palma (Spanien) som utgör en social och ekonomisk utmaning av aldrig tidigare skådad omfattning och som kräver insatser som står i proportion till de skador som har uppstått.

22. Europaparlamentet noterar med oro de risker som är förknippade med överfiske och förorening av hav och kuster. Parlamentet efterlyser, inom ramen för Parisavtalet och den europeiska gröna given, inbegripet den europeiska klimatlagen, särskilt stöd till öar, vilket är mycket viktigt för att göra dem anpassningsbara, motståndskraftiga och framsynta i kampen mot klimatförändringarna. Parlamentet efterlyser instrument som kan användas för att kompensera för de negativa sociala effekterna av den europeiska gröna given på öar inom EU.

23. Europaparlamentet efterlyser en utvärdering av strategier för förebyggande av risker för naturkatastrofer, åtgärder för anpassning till klimatförändringarna och regionala åtgärder för att undvika en mångdubbling av bostäder och infrastruktur i översvämningshotade kustområden eller i områden med risk för jordskred.

Tillgång till vatten samt vattenförvaltning

24. Europaparlamentet anser att öar kan fungera som ett fantastiskt laboratorium för hållbarhetspraxis inom sektorer såsom ren energi, cirkulär ekonomi, smart mobilitet, avfallshantering och blå ekonomi. Parlamentet anser att särskilt distributionskedjorna måste förkortas för att minska utsläppen från transport av råvaror och samtidigt främja den cirkulära ekonomin, och att detta är mycket viktigt för att öka öarnas konkurrenskraft och självförsörjning.

25. Europaparlamentet betonar det alltmer osäkra tillståndet för nästan alla öar vad gäller deras miljötillgångar, särskilt vattenresurserna. Parlamentet uppmanar i detta sammanhang kommissionen att mobilisera ytterligare medel för att bättre stödja öregioner när det gäller tillgång till och förvaltning av vatten och anta en gemensam politik för vattenförvaltning på öar.

26. Europaparlamentet betonar behovet av att uppmuntra vattenrening, särskilt avloppsvatten, och att säkerställa ett hållbart vattenkretslopp. Parlamentet påminner om att avsaltning ofta är dyrt och inte nog effektivt för att kunna tillgodose en ös hela vattenförsörjning. Parlamentet påminner också om de utmaningar som är förknippade med avfallshantering i öregioner, som har begränsade resurser för att lagra och behandla avfall, särskilt under turisthögsäsonger då avfallsproduktionen ökar. Parlamentet betonar vidare den cirkulära ekonomins strategiska roll som bör utvidgas till att omfatta insamling och ekonomisk återvinning av marint skräp.

Energiomställningen

27. Europaparlamentet efterlyser särskilda regler och ekonomiskt stöd för att hjälpa öar att uppnå klimatneutralitetsmålen, med beaktande av de extra kostnader som är kopplade till sektorer såsom energi och transport samt den mobila teknikens inverkan på deras energisystem. Parlamentet erkänner att det krävs proportionellt sett mycket stora investeringar för att hantera intermittenta förnybara energikällor. Parlamentet begär att dessa kostnader ska beaktas i 55 %-paketet.

28. Europaparlamentet lyfter fram det behov och de möjligheter som 55 %-lagstiftningspaketet för med sig. Parlamentet anser emellertid att det konkreta genomförandet av dessa lagstiftningsåtgärder bör gå hand i hand med ett främjande av den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen, eftersom öar helt är beroende av luft- och sjötransporter.

29. Europaparlamentet efterlyser konkreta kompensationsåtgärder för att kompensera för alla negativa konsekvenser för öarnas ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning som kan uppstå i samband med omställningen till en renare ekonomi och ett renare samhälle, på grund av att öarna är beroende av luftfarts- och sjöfartssektorerna.

30. Europaparlamentet anser att det är viktigt med en noggrann övervakning för att öarna fullt ut ska kunna integreras i utvecklingen av miljövänlig sjöfartsinfrastruktur. Parlamentet anser att öar bör prioriteras när det gäller utvecklingen av infrastruktur för utfasning av fossila bränslen inom luft- och sjötransporter. Parlamentet betonar att öarnas strukturella nackdelar gör att befolkningen och företagen på öarna är mer utsatta för prishöjningar.

31. Europaparlamentet påminner om att öar på grund av sin ringa storlek och sina isolerade energisystem står inför en stor utmaning när det gäller energiförsörjning, eftersom de vanligtvis är beroende av import av fossila bränslen för elproduktion, transporter och uppvärmning.

32. Europaparlamentet anser att användningen av förnybar energi, inklusive tidvattenenergi, bör vara en prioritering som medför betydande fördelar för öarna, samtidigt som hänsyn tas till lokalsamhällenas behov, inbegripet bevarandet av öarnas traditionella arkitektur och lokala livsmiljöer. Parlamentet efterlyser därför stöd till utvecklingen av ett brett spektrum av förnybara energikällor i enlighet med öarnas geografiska särdrag. Parlamentet välkomnar de program för grön vätgas som inletts på öarna.

33. Europaparlamentet begär att ett energioberoende som grundar sig på förnybar energi fastställs som ett mål för alla europeiska öar och stöds med nödvändiga finansiella medel samt hanteras genom gradvis utfasning av fossila bränslen och vidtagande av åtgärder för att öka potentialen hos hållbar och förnybar energi. Parlamentet efterlyser ytterligare forskning som kan göra förnybar energi till havs mer överkomlig och lämplig för de olika havsområdenas geografiska särdrag.

34. Europaparlamentet understryker att för att få till stånd en verklig ekologisk omställning måste man utöka den administrativa kapaciteten i de europeiska öarnas lokala institutioner, och utveckla deras potential, både som möjliggörare av ekonomisk, social och territoriell konkurrenskraft och som främjare av klimatvänligt beteende bland medborgarna. Parlamentet påminner om att denna omställning också är beroende av en robust politik för forskning och innovation samt av initiativ som främjar samarbete mellan lokala aktörer och samtidigt främjar en bredare användning av forskningsanläggningar i öområden.

35. Europaparlamentet påminner medlemsstaterna om att deras nationella övergångsplaner, inom ramen för Fonden för en rättvis omställning, måste innehålla en särskild studie och en särskild analys för varje ö.

Ekonomisk och social utveckling

36. Europaparlamentet betonar vikten av att stödja de europeiska öarnas lokala ekonomiska struktur, särskilt mikroföretag och små och medelstora företag.

37. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att använda medel ur Europeiska socialfonden+ (ESF+) och Europeiska regionala utvecklingsfonden för att stödja skapandet av arbetstillfällen av hög kvalitet, främja en bättre balans mellan arbete och privatliv samt tillhandahålla arbetstillfällen i regioner med risk för avfolkning, med särskild uppmärksamhet på att förbättra kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Parlamentet betonar vikten av rådgivningstjänster, livslångt lärande och program för omskolning och kompetensutveckling av arbetstagare i alla åldrar.

38. Europaparlamentet efterlyser brådskande åtgärder för att begränsa öarnas avfolkning och kompetensflykt och förbättra medborgarnas livskvalitet, inbegripet genom att förbättra tillgängligheten för utsatta grupper, stödja lokala företag och skydda arbetstillfällen samt hantera en åldrande befolkning. Parlamentet begär också att utvecklingen av utbildning, yrkesutbildning, kompetensutveckling, innovativt och hållbart entreprenörskap och inrättningar för sysselsättning för öns invånare ska uppmuntras, särskilt för kvinnor vars sysselsättningsgrad i nästan alla öområden i EU är lägre än för män, och unga människor.

39. Europaparlamentet understryker att rådets överenskommelse av den 7 december 2021 om att uppdatera EU:s regler för momssatser behöver utvidgas till att omfatta alla öområden i EU i tillämpliga fall.

40. Europaparlamentet påminner om att covid-19-krisen har belyst sårbarheten inom hälso- och sjukvård på många öar inom EU. Parlamentet betonar därför vikten av att utveckla och förbättra infrastrukturen för hälso- och sjukvård och tillgången till vård samt stödja etableringen av hälso- och sjukvårdspersonal, särskilt i de mest avlägsna öregionerna.

41. Europaparlamentet betonar behovet av att på lokal nivå främja nära samarbete, rörlighet och kunskapsutbyte mellan institutioner för utbildning, forskning och teknisk innovation, företag och enskilda medborgare. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att se till att invånarna på öar inom EU, särskilt de som befinner sig längst bort från fastlandet, fullt ut och rättvist kan delta i europeiska rörlighetsprogram såsom Erasmus +, Europeiska solidaritetskåren, DiscoverEU eller det framtida ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve)-programmet.

42. Europaparlamentet påminner om vikten av EU-program såsom ungdomsgarantin. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att snabbt genomföra ungdomsgarantin i nära samordning med EU-medel såsom Europeiska socialfonden+, för att hantera situationen med unga som varken arbetar eller studerar, med särskild tonvikt på dem som bor på landsbygden och i regioner vars arbetsmarknader har naturbetingade eller demografiska begränsningar, för att säkerställa att alla ungdomar under 30 år får ett seriöst erbjudande om jobb, vidareutbildning eller yrkesutbildning, kan skaffa sig den kompetens som krävs för sysselsättningsmöjligheter inom en rad olika sektorer eller erbjuds avlönad lärlingsutbildning eller praktiktjänstgöring senast fyra månader efter att de blivit arbetslösa eller efter avslutad formell utbildning.

43. Europaparlamentet välkomnar insatserna för att göra ungdomsgarantin mer inkluderande och för att undvika alla former av diskriminering, inbegripet av ungdomar som bor i avlägsna områden, landsbygdsområden eller missgynnade stadsområden eller i utomeuropeiska territorier och öregioner.

Kultur

44. Europaparlamentet anser att kultur och utveckling av kultursektorn på öarna är av grundläggande betydelse. Parlamentet anser att öarnas kulturella och språkliga identiteter måste skyddas och främjas, även i utbildningssammanhang, eftersom de bidrar till att stärka öarna och hela EU på flera plan.

45. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att göra 2024 till ett europeiskt år för öar.

Jordbruk och fiske

46. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utvärdera behovet av en förordning om särskilda åtgärder på jordbruksområdet för alla öar på Nuts 2- och Nuts 3-nivå i syfte att uppnå självförsörjning av livsmedel och öka produkternas konkurrenskraft, utan att det påverkar befintliga instrument såsom åtgärdsprogrammet som särskilt avser avlägset läge och ökaraktär (Posei) och förordningen om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för de mindre Egeiska öarna ([10]).

47. Europaparlamentet efterlyser åtgärder för att överbrygga den ekonomiska klyfta mellan inlandsområden och kustområden som mycket ofta lever kvar i öområden.

([10]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 229/2013 av den 13 mars 2013 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för de mindre Egeiska öarna (EUT L 78, 20.3.2013, s. 41).

48. Europaparlamentet konstaterar att öarnas jordbruks- och livsmedelsprodukter är av unik kvalitet på grund av öarnas specifika mikroklimat och topografiska förhållanden. Parlamentet betonar behovet av att främja konsumtionen av jordbruksprodukter från öar och avlägsna områden genom sammanhållningspolitiken. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att utveckla hållbara lösningar för transport av jordbruksprodukter mellan öar och fastlandet. Parlamentet anser att detta kommer att öka konkurrenskraften, särskilt på mindre öar, och ge småbrukare större inflytande.

49. Europaparlamentet betonar, inom ekologiska gränser och med vederbörlig hänsyn till en sund miljö på land och till havs, behovet av ökat stöd för en hållbar utveckling av öar och för jordbruk, skogsbruk och skogsskydd, husdjursavel, vattenbruk, hållbart fiske, lokal produktion och samt för den blåa ekonomin, bland annat genom europeiska samarbetsprogram. Parlamentet anser att det är nödvändigt att stärka EU:s stöd till moderniseringen av jordbruksverksamheten på öarna, bland annat genom främjande av precisionsjordbruk, för att hjälpa dessa regioner att uppnå målen i den gröna given.

50. Europaparlamentet påpekar att utvecklingsklyftan i öarnas landsbygdsområden ökar ytterligare av det faktum att de flesta öar inte har livfulla städer och kan därför inte kan dra nytta av städernas finansiella spridningseffekter. Parlamentet noterar att detta leder till minskad konkurrenskraft, särskilt när det gäller små och medelstora företags förmåga att utforska stordriftsfördelar.

51. Europaparlamentet betonar att fysisk planering måste fokusera på en ändamålsenlig och effektiv markanvändning.

52. Europaparlamentet betonar vikten av att nå människor på landsbygden och i avlägsna områden och göra möjligheter till kompetenshöjning och omskolning mer tillgängliga och anpassade för personer som arbetar inom jordbruk, fiske, skogsbruk och andra yrken i dessa regioner, och av att ge dem gröna och digitala färdigheter och alla andra nödvändiga färdigheter för att bättre ta tillvara aktuella och framtida möjligheter som den gröna och blå ekonomin erbjuder samt att ge dem möjlighet att ge ett viktigt bidrag till bevarandet av miljön.

53. Europaparlamentet framhåller bristen på hållbara lösningar för transport av jordbruksprodukter mellan de flesta öar och fastlandet och för export och import av jordbruksprodukter från och till öar, och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja innovativa projekt för grönare förbindelser i sina utvecklingsplaner för europeiska öar.

54. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att använda alla verktyg som sammanhållningspolitiken erbjuder och att kartlägga och främja möjligheter för de olika typerna av europeiska politikområden och fonder att samverka med och komplettera varandra för att stärka livsmedelstryggheten och göra öarna mer självförsörjande, bl.a. genom att främja användningen av energi från förnybara energikällor, och till fullo få med dem i omställningen till hållbara, cirkulära livsmedelssystem och smarta landsbygdsområden, och därmed vända geografiska nackdelar till möjligheter. Parlamentet anser att främjandet av öarnas roll i den hållbara livsmedelskedjan med hjälp av EU:s politiska instrument, inklusive sammanhållningspolitiken, skulle kunna skapa ytterligare arbetstillfällen och hejda avfolkningstendensen i öregionerna.

55. Europaparlamentet betonar behovet av att stödja korta, lönsamma och miljövänliga leveranskedjor och utvecklingen av en jordbrukssektor som prioriterar traditionella produkter med högt mervärde, lokal konsumtion och gröna lösningar och som bidrar till uppnåendet av oberoende i fråga om livsmedel.

56. Europaparlamentet betonar behovet av ett fortsatt genomförande av Cork II-förklaringen om ett bättre liv i landsbygdsområden för att diskutera de aktuella utmaningarna och möjligheterna för de europeiska öarna. Parlamentet begär att den långsiktiga visionen för landsbygdsområden specifikt ska integrera de yttersta randområdenas och de Egeiska öarnas särdrag. Parlamentet uppmanar kommissionen att främja östrategier i samband med regionalplaneringsprocesser för att stödja hållbart jordbruk, livsmedelsproduktion, lantgårdsturism, den blå ekonomin och konnektivitet, bl.a. med medel som kompletterar Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), och ta itu med klimatförändringarna, skydda den biologiska mångfalden, införa en cirkulär ekonomi och övergå till förnybar energi. Parlamentet uppmanar också med kraft kommissionen att bedöma den verkliga kostnaden för ökaraktär och ögruppers dubbla ökaraktär, med beaktande av öregionernas, särskilt de yttersta randområdenas, sårbarheter och tillgångar. Parlamentet anser att ökaraktärens verkliga

kostnad för öregionerna bör beaktas i EU:s sammanhållningspolitik, samtidigt som man bör göra en bedömning av konsekvenserna av EU:s initiativ och insatser för öarna på grundval av aktuella och harmoniserade uppgifter. Parlamentet betonar att EU:s observationsorgan för landsbygden utgör en unik möjlighet att ta fram adekvata och uppdaterade uppgifter av hög kvalitet för öområden, som bland annat fokuserar på tillgång till mark, och som utgör grunden för en holistisk jordbruksutveckling och ekonomisk utveckling på öar.

57. Europaparlamentet anser att levande djur bör fortsätta att transporteras sjövägen, med tanke på att jordbrukssektorn på vissa öar, i synnerhet de minsta öarna, är kraftigt beroende av export, eftersom öarnas ringa storlek gör att de saknar den infrastruktur som krävs för att transportera slaktkroppar.

58. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt att stärka EU:s stöd till moderniseringen av jordbruksverksamheten på öarna, bland annat genom främjande av precisionsjordbruk, för att hjälpa dessa regioner att uppnå målen i den europeiska gröna given.

59. Eftersom från jord till bord-strategin ytterligare begränsar användningen av växtskyddsmedel i EU påpekar emellertid Europaparlamentet att den också måste beakta de tropiska och subtropiska grödornas särdrag i de yttersta randområdena och begränsa tillträdet till EU:s marknad för produkter som inte uppfyller EU:s normer.

60. Europaparlamentet anser att särskilt när det gäller de yttersta randområdena bör man sträva efter sammanhållning i EU genom att förstärka artikel 349 i EUF-fördraget, framför allt genom att konsolidera de delar av EU:s regelverk som är tillämpliga på dessa områden, bibehålla och förstärka Posei-programmet och dess budget, framför allt genom att, utöver jordbrukssektorn, även införliva det i andra sektorer, bland annat fiskeri-, transport- och turismsektorerna, och säkerställa en differentierad behandling av produkter från de yttersta randområdena i omförhandlingar om alla avtal om ekonomiskt partnerskap och frihandelsavtal, och till fullo skydda känsliga jordbruksprodukter, såsom bananer, tomater, socker och mjölk, i dessa förhandlingar.

61. Europaparlamentet förespråkar att man genom Posei-programmet ska stärka de specifika mekanismerna inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken för att göra det möjligt att minska de yttersta randområdenas beroende av import av jordbruksprodukter och jordbruksbaserade livsmedel och att stärka livsmedelstryggheten och dessa regioners förmåga att få tillträde till sina marknader, både marknader inom deras territorium och marknader i resten av unionen. Parlamentet efterlyser i detta sammanhang en ökning av budgeten för Posei-programmet från och med 2027 för att tillgodose de ökande behoven och utvecklingen av den lokala produktionen i dessa avlägset belägna regioner och öar där produktionskostnaderna är mycket högre.

62. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att behålla den långsiktiga medfinansieringssatsen för de yttersta randområdena på 85 % för Ejflu för att säkerställa den socioekonomiska utvecklingen i dessa områden och därigenom lindra de problem som uppstår på grund av deras avlägsna belägenhet.

63. Europaparlamentet efterlyser krav på strikt respekt för europeiska miljönormer och sociala normer för tropiska produkter från tredjeländer och systematiskt införande av importkvoter för tropiska produkter från dessa länder, på grundval av befintliga handelsflöden. Parlamentet anser att det bör införas särskilda övervaknings- och sanktionsmekanismer för att kontrollera efterlevnaden av dessa villkor. Parlamentet rekommenderar att principen om överensstämmelse ska tillämpas på importerade varor från tredjeländer, särskilt på ekologiska produkter.

64. Europaparlamentet konstaterar att kustregioner och de yttersta randområdena av hävd är beroende av fisket och bör få finansiellt stöd för att konsolidera jobben i fiskerisektorn och utveckla nya sektorer och skapa nya jobb, i synnerhet inom det småskaliga fisket. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa målinriktade strategier för att bevara befintliga jobb, skapa diversifierade nya jobb och främja digitalisering. Parlamentet betonar betydelsen av att förhindra all sorts diskriminering på arbetsmarknaden och skydda och stödja sårbara och missgynnade grupper. Parlamentet stöder en kombinerad användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att skapa synergier, samtidigt som överlappningar undviks.

65. Europaparlamentet är mycket oroat över arbetstagarnas fysiska och psykiska hälsa i fiskerinäringen, som ofta äventyras inte bara på grund av den risk som arbetet till havs innebär, utan även till följd av användningen av fartyg som inte uppfyller gällande säkerhetsföreskrifter, vilket ökar deras exponering för arbetsrelaterade olyckor, inbegripet allvarliga olyckor. Parlamentet uppmanar därför de behöriga myndigheterna att säkerställa säkra och anständiga arbetsförhållanden för alla arbetstagare i sektorn samt likvärdiga villkor och rättvis konkurrens mellan fiskeföretag i hela världen, utan att göra

avkall på EU:s standarder. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillhandahålla lämpligt stöd för att förbättra säkerheten och arbetsförhållandena i flottan med iakttagande av kraven på miljömässig hållbarhet och med särskilt fokus på det småskaliga fisket, särskilt i öregioner och i de yttersta randområdena, inom vilket fartygens genomsnittsålder är betydligt högre än inom industrifisket. Parlamentet välkomnar kommissionens initiativ att försöka nå en överenskommelse om fiskefartygens säkerhet.

Turism

66. Europaparlamentet konstaterar att turismsektorn är den sektor som mest bidrar till öregionernas ekonomiska tillväxt när det gäller inkomst och sysselsättning. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att ge ytterligare särskilt ekonomiskt stöd till hållbar turism på öarna, lösa problemet med säsongsturism och stödja innovativa pilotprojekt för mer miljövänliga och digitala lösningar som återspeglar målen i den europeiska gröna given, och att hjälpa öar som är starkt beroende av turism att diversifiera sin ekonomi. Parlamentet uppmanar vidare kommissionen att skapa en europeisk märkning för hållbar turism i syfte att främja öars och öregioners styrkor och insatser på detta område.

67. Europaparlamentet betonar behovet av att stärka både den integrerade strategin för territoriell utveckling för öar, såsom integrerade territoriella investeringar och lokalt ledd utveckling, och sådana initiativ som smarta byar och europeiska digitala innovationsknutpunkter när det gäller öar i syfte att stödja en hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion med särskild inriktning på miljövänliga metoder, liksom hållbar lantgårdsturism. Parlamentet betonar vikten av att främja smart användning av energi och vatten för att se till att öarna på bästa sätt utnyttjar sina knappa resurser.

Tillgång till offentliga tjänster

68. Europaparlamentet efterlyser utveckling och förbättring av öars transportinfrastruktur i syfte att främja hållbara transporter, och stöd till moderniseringen och miljöanpassningen av infrastrukturerna för vägar, flygplatser och hamnar, samtidigt som en socialt rättvis omställning säkerställs. Parlamentet efterlyser särskilt stöd till miljövänliga offentliga och privata transporter.

69. Europaparlamentet begär att större investeringar i grundläggande infrastruktur ska prioriteras för att förbättra alla hushålls tillgång till dricksvatten och sanitära tjänster.

70. Europaparlamentet betonar behovet av att säkerställa den territoriella kontinuiteten för alla öar genom hållbara sjö- och lufttransporter och strikt undvika monopolsituationer, utom vid brist på reguljära transporttjänster i en situation med fri konkurrens, vilket kräver avtal om allmän trafik. Parlamentet betonar vikten av att minska transportkostnaderna för passagerare och varor, inbegripet genom att erbjuda reducerade priser för de bosatta och garantera säkerheten och lämpligheten för landbroar och vägförbindelser.

71. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att arbetsprogrammet för Fonden för ett sammanlänkat Europa 2021–2023 och de europeiska samarbetsprogrammen bidrar till öarnas territoriella tillgänglighet. Parlamentet konstaterar att en förbättring av öarnas tillgänglighet och utveckling av hållbara transportförbindelser till och mellan dem är avgörande för deras utveckling och för tillhandahållandet av viktiga offentliga tjänster såsom utbildning, hälso- och sjukvård och social omsorg. Parlamentet anser att förbättringar av detta slag inte bör begränsas till fastlandet eller, i tillämpliga fall, till EU:s medlemsstater.

72. Europaparlamentet betonar, särskilt mot bakgrund av covid-19-pandemin, vikten av att förbättra hälso- och sjukvårdsinfrastrukturen, stärka telemedicinska och telepsykiatriska tjänster och uppgradera primärvårdstjänsterna och tillgången till mediciner på öar inom EU.

73. Europaparlamentet understryker att lika möjligheter för alla är avgörande och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att göra det till en prioritering att överbrygga den digitala kompetensklyftan genom att säkerställa att sårbara regioner, inbegripet landsbygdsområden och avlägsna områden och missgynnade medborgare, har tillgång till digital utbildning, den minimiutrustning som krävs, omfattande tillgång till internet samt digitalt stöd och andra tekniska inlärningsverktyg. Parlamentet understryker att stöd måste ges till dessa kategorier för att öka de digitala färdigheter de behöver för att nå framgång och för att undvika förvärrad ojämlikhet och se till att ingen hamnar på efterkälken.

74. Europaparlamentet understryker att digitalisering och effektiv digital konnektivitet för öar är en av de allra viktigaste prioriteringarna, särskilt för att bidra till att övervinna de geografiska nackdelar som de står inför och för att förbättra tillhandahållandet av digital teknik och digital infrastruktur, utbildningstjänster samt e-hälsa, inbegripet telemedicin och telepsykiatri, och andra viktiga statliga tjänster för medborgare och små och medelstora företag som har positiva effekter för affärsstrategier och affärsverksamhet.

75. Europaparlamentet betonar att den digitala infrastruktur som förbinder öar inom EU med resten av världen måste upprätthållas, bland annat genom att öronmärka tillräckligt ekonomiskt stöd från EU för ersättning av föråldrade undervattenskablar.

76. Europaparlamentet anser att det, särskilt på små öar, är svårt för små och medelstora företag att enkelt få tillgång till all information om främjandet av entreprenörskap, kompetensutveckling och EU-finansierade möjligheter. Parlamentet efterlyser större finansiellt stöd i detta avseende liksom utökade informationstillfällen, rådgivningstjänster och skräddarsydda utbildningar.

Migration

77. Europaparlamentet konstaterar att vissa öar ställs inför en tillströmning av ett stort antal migranter, som i vissa fall är betydligt fler än den lokala befolkningen, och att de inte klarar av att tillhandahålla det boende och den assistans som krävs.

78. Europaparlamentet uppmärksammar det särskilda och oproportionerliga trycket på asyl- och mottagningssystemen på öar och avlägset belägna öar och i de yttersta randområdena. Parlamentet begär att man i den europeiska handlingsplanen för öar erkänner den ovannämnda asyl- och migrationsverkligheten, som kräver samordnade lösningar på europeisk nivå som respekterar individens välbefinnande och värdighet, samtidigt som trycket motverkas.

Förnyad bedömning av ordningar för statligt stöd och åtgärder för att minska utvecklingsunderskottet

79. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att göra en analys av omfattningen av det statliga stöd som beviljas företag på öar inom EU. Parlamentet anser att det, trots EU:s och medlemsstaternas ansträngningar, är absolut nödvändigt att fastställa huruvida och i vilken utsträckning företag i överritorier har gynnats av sådana åtgärder och att på nytt bedöma reglerna för statligt stöd i enlighet med detta. Parlamentet understryker i detta sammanhang vikten av mer flexibla regler för statligt stöd till luft- och sjötransportföretag som trafikerar dessa öregioner, med hänsyn till att de är helt beroende av dessa transportsätt.

80. Europaparlamentet begär att varje framtida översyn av den rättsliga ramen för statligt stöd ska bli föremål för konsekvensbedömningar baserade på specifika indikatorer, som gör det möjligt att bedöma den eftersläpande konkurrenskraften i öregionernas ekonomier, också i förhållande till konsekvenserna av 55 %-paketet för dessa områden, och utforma en specifik degressiv ordning för överritorier när de extraordinära åtgärder som föreskrivs i den tillfälliga ramen för statligt stöd upphör efter den 31 december 2021.

81. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av en underkategori ”öar”, med beaktande av deras särdrag, när det gäller tillämpningen av reglerna för statligt regionalstöd för perioden 2021–2027, och avskaffandet av taken för stöd av mindre betydelse när det gäller europeiska öar och yttersta randområden, till en nivå som kräver kommissionens godkännande.

82. Europaparlamentet betonar att det krävs en mer flexibel strategi för ett effektivare genomförande av EU-medel i öregioner och de yttersta randområdena, utan att de relevanta kvalitetsstandarderna och övervakningsförfarandena äventyras.

83. Europaparlamentet konstaterar att den nuvarande regeln om stöd av mindre betydelse begränsar konkurrenskraften och skapar svårigheter på de europeiska öarna och i de yttersta randområdena. Parlamentet anser att för att minska nackdelarna bör alla öar inom EU undantas från de minimis-regelns tillämpliga tak. Parlamentet uppmanar vidare kommissionen att anpassa reglerna för statligt stöd för att se till att subventioner för att avhjälpa ökaraktären inte betraktas som statligt stöd utan som kompensation för att ge de europeiska öarna och de yttersta randområdena samma ställning som deras kontinentala motsvarigheter.

84. Europaparlamentet begär en förnyad bedömning av det avståndskriterium (150 kilometer) som används vid klassificeringen av öar som gränsregioner som är berättigade till stöd från gränsöverskridande samarbetsprogram inom ramen för sammanhållningspolitikens mål om territoriellt samarbete eller inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken, med beaktande av öarnas situation. Parlamentet anser att om det behövs någon form av gräns vore det bättre för öregionerna om det krav som hänför sig till gränsöverskridande områden tillämpades på havsområden.

En särskild och skräddarsydd EU-politik för öar

85. Europaparlamentet betonar att bristen på statistiska uppgifter om öarna hindrar utvecklingen av en målinriktad politik. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta ett europeiskt institut för missgynnade territorier, med anknytning till artikel 174 FEUF, vars uppgift skulle vara att samla in pålitliga och aggregerade statistiska data som uppdateras regelbundet med hjälp av harmoniserade kriterier, på alla administrativa nivåer. Parlamentet uppmanar kommissionen att förbättra insamlingen av statistisk data om europeiska öar och införa ”territorial proofing” i konsekvensbedömningar av sina förslag, i syfte att utveckla riktade strategier och bedöma hur föreslagen lagstiftning skulle påverka medborgare och företag i olika områden.

86. Europaparlamentet betonar att alla öar för närvarande inte omfattas av EU:s lagstiftning om territoriell klassificering. Parlamentet uppmanar kommissionen att inleda en diskussion om detta i syfte att inkludera öar i den gemensamma klassificeringen av territoriella enheter för statistik och att överväga att inrätta ett program liknande det europeiska stadsinitiativet för att stödja partnerskap mellan europeiska öar i syfte att fastställa innovativa strategier för att lösa öspecifika problem och utbyta bästa praxis och genomföra lösningar som gynnar medborgare och företag.

87. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta del av de studier som redan genomförts av europeiska öar om de utmaningar och merkostnader som uppstår på grund av ökaraktären, och att göra tvärvetenskapliga analyser av öterritoriernas demografiska, geografiska, ekonomiska, sociala och miljörelaterade särdrag för att säkerställa att dessa områden inte lider av konkurrensnackdelar med koppling till deras geografiska förhållanden.

88. Europaparlamentet begär att det inrättas ett extra anslag för att hjälpa europeiska öar att hantera sina särskilda utmaningar och olikheter och täcka de extra kostnader som hänför sig till europeiska öar inom ramen för den framtida sammanhållningspolitiken. Parlamentet föreslår att man utvidgar kontaktpunkten för öarna genom att inrätta en arbetsgrupp för öar inom kommissionens generaldirektorat för regional- och stadspolitik.

89. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att beakta fördelningen av budgeten på grundval av BNP per capita i syfte att få med alla skillnader mellan öarna.

En pakt mellan öarna och en europeisk handlingsplan för öarna

90. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att göra en dynamisk bedömning av artikel 174 i EUF-fördraget och att bygga vidare på denna artikel med en verklig europeisk öagenda och att skapa en europeisk strategi för öar på grundval av denna rapport som tar hänsyn till lokala behov och den verkliga situationen och till särdragen i vart och ett av EU:s havsområden. Parlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en studie över öterritoriernas olika situationer och att överväga en strategi för öar med konkreta förslag.

91. Europaparlamentet begär att en pakt mellan öarna utarbetas så fort som möjligt och inrättas, med deltagande av de viktigaste intressenterna, bl.a. nationella, regionala och lokala myndigheter, ekonomiska och sociala aktörer, civilsamhället, den akademiska världen och icke-statliga organisationer, utifrån modellen för stadspakten och den framtida landsbygdspakten.

92. Europaparlamentet betonar att dialog med och mellan ösamhällen är avgörande för att främja närhet till det europeiska projektet, bygga broar mellan kulturer, väcka intresse för beslutsprocesser och främja uppbyggnaden av Europeiska unionen.

o

o o

93. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén samt medlemsstaternas nationella och regionala parlament.